

Sad: Jeg har ikke begjært Ordet, fordi jeg egentlig vil udtale mig om det Princip, hvorpaa denne Lov hviler. Jeg er nemlig enig i, at baade Principet og den Undtagelse, som er gjort, er fuldstændig rigtig. Jeg er nemlig enig i, at det er et passende Areal, som er forbeholdt de enkelte, som have Lyst til at dyrke Tobak af en anden Grund, end at drive Dyrkningen som Erhverv, og jeg er fuldstændig enig i, at, naar man vil træffe Foranstaltninger for ikke ligefrem at fremkalde en forøget Tobaksdyrkning her i Landet, som i alle Henseende maa stride mod alle fornuftige og økonomiske Regler, derved at man forhøier Tobakstolden, saa er det naturligt og for alle hensigtsmæssigt, at man vedtager et saadant Forslag, som her foreligger. Jeg skal ikke indlade mig paa at fremstille mine Grunde herfor, fordi jeg i alt Væsentligt i saa Henseende kan slutte mig til alene til, hvad der er udtalt i Landssthingets Betænkning, men ogsaa kan slutte mig til, hvad der forleden Dag herom blev udtalt af det ærede Medlem for Holbæks Amts 3die Valgkreds (Tauber). Det forekommer mig, at han saa dette Forhold paa en fuldkommen rigtig Maade. Derimod har jeg begjært Ordet, fordi jeg gjerne vil nedlægge et godt Ord til den høitærede Finantsminister, for nogle af mine gamle Bølgere, nemlig i Veile Amts 1ste Valgkreds. Jeg mener, at det er fuldstændig rigtigt, naar der i § 3 er givet Udsetning til, at de Formuesdele, som nu ere anvendte til Tobaksdyrkning, blive erstattede, naar de ikke længere kunne bruges paa den Maade, og forsaavidt har jeg ikke Noget at sige.

Der kunde maasse ogsaa være Tale om at give nogen Erstatning for Forandring i Bedrift; men jeg skal ikke indlade mig videre herpaa, idet jeg gaar ud fra, at, hvis en saadan Foranstaltning bliver truffen, som er omtalt i § 3, saa vil der blive givet nogenlunde rigelig Erstatning for Bygninger og Redskaber, og det er naturligt, at de, der skulle vurdere disse, ville være tilbøielige til paa ingen Maade at gaa Vedkommende for nær, og derfor snarere vilde gaa lidt for høit end for lavt med Hensyn til, hvad der fornuftigvis kan tilkomme de Vedkommende. Men derimod er der andre, som efter min Mening ogsaa skulle have nogen Erstatning een Gang for alle, og til Forbed for hvem jeg vil sige et Par Ord. Jeg skal tillade mig at minde om, hvad den høitærede Finantsminister udtalte igaar, at ved en Forandring af Næringsvei og Bedrift, er der ikke alene Tale om, at Formuesdele kunne gaa tabte, som ere anbragte deri, og som ikke kunne anvendes paa anden Maade. Men

man maa ogsaa huske paa, at der er Arbeidskraft, der gaar tilgrunde, naar den ikke længer kan anvendes i den Art af Virksomhed, hvori den hidtil har arbeidet. I visse Tilfælde vil det være meget vanskeligt strax at finde Bestjæftigelse paa en saadan Maade, som de Vedkommende ere nogenlunde stiktede til. Jeg vil derfor meget bede, om der ikke tillige kunde bevilges en rund Sum een Gang for alle — det vil ikke kunne spille nogen stor Rolle for Statskassen, naar der er Tale om en Foranstaltning, som aarlig vil bringe betydelige forøgede Udgifter ind i Statskassen, som kunde bruges til at forbedres blandt saadanne Folk, hvis Hovedbestjæftigelse det i en Række af Aar har været at plante og paa anden Maade behandle Tobak, indtil den blev færdig, og som, naar en saadan Lov kom ud, paa en Maade vilde staa uden Erhverv eller ialtfald uden et Erhverv, som de kjendte, og som de havde uddannet sig til. Jeg skal ikke nævne nogen Sum, da det just ikke staar mig klart, hvormeget der kunde være passende at yde i saa Henseende, men saameget kan jeg ialtfald sige, at der ikke her kan blive Tale om en Sum, som i mindste Maade kan siges at have finantsiel Betydning. Sagen er nemlig den, at der i Fredericia er endel Folk, som fra gammel Tid af maa siges at være, hvad man kalder Plantører, og hvis Hovedvirksomhed maa siges at være den at arbejde ved Tobaksdyrkningen, og maasse ogsaa andre Tobaksarbejdere, der maa sættes i Klasse med dem, naar Talen er om Erstatning for Tab af Virksomhed. Jeg skal altsaa tillade mig at henstille til den høitærede Finantsminister og til det høie Thing, som man ikke paa denne Lovs Bane vil være tilbøielig til at imødekomme et saadant Krav, som jeg idetmindste for mit Vedkommende senere vil tillade mig at stille.

Sagd: Skjøndt jeg for at fremme Toldreformen er beredvillig til at gjøre saa vidtgaaende Indrømmelser, som paa nogen Maade kunne være rimelige, og skjøndt jeg selvselgelig ogsaa, hvis dette lille Lovforslag skulde være Betingelsen derfor, vilde finde mig deri, kan jeg dog ikke negte, at jeg føler mig opfordret til at gjøre nogle Bemærkninger som Henstilling baade til den høitærede Minister og til dem, som ville faae Sagens Afgjørelse i deres Haand. Det her foreliggende Forbud vil jo komme til at angaa et forholdsvis meget lille Areal, og ligesom den sidste ærede Taler maa ogsaa jeg være af den Mening, at det ikke kan faae nogen som helst finantsiel Betydning. Jeg kan ikke Andet end have en vis Sympathi for disse Tobaksdyrkere. Saa vidt jeg veed, blev Tobaksdyrkingen indført